

REFERAT MED Hovedudvalg d. 15-08-2025

Mødedato Fredag d. 15. august 2025 kl. 09:00

Mødested D.2.58

Indholdsfortegnelse

Fremtidens Randers v. Lars Sønderby.....	3
--	---

Punkt 42: Fremtidens Randers v. Lars Sønderby

87.00.00-G01-10-24

Resumé

Byrådet besluttede med budget 2024-27 at igangsætte et generationsprojekt om Fremtidens Randers. Projektet sker i tre faser, hhv. 1) Udarbejdelse af en Hvidbog om Fremtidens Randers, 2) Udarbejdelsen af en strategisk plan og 3) Arbejdet med løsninger. Hvidbogen er nu færdig, og skal danne grundlag for en dialog med medarbejdere, erhvervslivet, fagbevægelsen og civilsamfundet om, hvordan man kan forbedre borgernes livschancer og derved skabe Fremtidens Randers. I denne sag præsenteres Hovedudvalget for hovedkonklusionerne i Hvidbogen og de foreløbige input som er indkommet i forbindelse med inddragelsesprocessen i juni måned. På baggrund heraf drøftes, hvordan der kan skabes positive forandringer i Randers Kommune.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Hovedudvalget

1. at drøfte hovedkonklusionerne fra Hvidbogen samt foreløbige input indkommet i forbindelse med inddragelsesprocessen
2. at drøfte initiativer og tiltag på tværs af forvaltningsområder, der kan skabe positive forandringer i Randers Kommune.

Referat

Hovedudvalget drøftede hovedkonklusionerne fra Hvidbogen. Efterfølgende blev mulige initiativer og tiltag drøftet i grupper.

Input fra gruppedrøftelserne blev indsamlet med henblik på at dette skal tilgå Byrådet, sammen med øvrigt materiale, i september måned.

PowerPoint slides fra oplæg er vedhæftet.

Sagsfremstilling

Byrådet besluttede med budget 2024-2027 at igangsætte et forandringsprojekt om "Fremtidens Randers". På den baggrund besluttede byrådet i juni 2024, at arbejdet med Fremtidens Randers sker i tre faser, hhv.

- Fase 1: Udarbejdelse af en hvidbog senest maj 2025 med beskrivelse af data om de problemstillinger, som Randers Kommune står overfor.
- Fase 2: Oplæg til politiske beslutninger om strategi, mål og løsninger for Fremtidens Randers.
- Fase 3: Arbejdet med løsninger efter beslutning om mål og strategi.

Hvidbog om Randers Kommune

Den 3. juni 2025 offentliggjorde Randers Kommune en Hvidbog, der sammenfatter de væsentligste data om kommunen. Hvidbogen beskriver kommunens styrker og svagheder samt muligheder og potentialer. Med afsæt i data peges der i Hvidbogen på syv fokusområder, der vurderes afgørende at forandre i "Fremtidens Randers", så langt flere borgere i kommunen får bedre muligheder for at få et godt liv.

Udover Hvidbogen er der offentliggjort et omfattende baggrundsmateriale på mere end 400 sider sammen med en opsummerende pixi på 16 sider med de væsentligste uddrag og pointer.

Det er forvaltningen, der har udarbejdet Hvidbogen men med sparring og kvalificering fra et eksternt ekspertpanel.

Hovedpointer fra Hvidbogen

De seneste 15-20 år er udviklingen i Randers Kommune på en række parametre sakket bagud – både i forhold til landsplan og de kommuner, som vi gerne vil sammenligne os med. Den økonomiske vækst i Danmark igennem de seneste år har yderligere blotlagt nogle grundlæggende, strukturelle udfordringer i kommunen. Blandt de væsentligste udfordringer er en for lav beskæftigelsesfrekvens, for få private arbejdspladser, for høj andel af tilflyttere på

overførelsesindkomst og for mange udsatte børn og unge. Herudover har kommunen behov for klimasikring og en bedre infrastruktur, ligesom Randers midtby har særlige udfordringer som landets tredje-fattigste postnummer.

Kommunens høje andel af sårbare borgere ses tydeligt i sundhedsdata - mest tydeligt i middelelivetiden, der er markant lavere i Randers Kommune end på landsplan og i sammenligningskommunerne. Summen af kommunens udfordringer kan ligeledes aflæses i kommunens udgifter til indkomstoverførsler. Disse udgifter fragår de midler, som kommunen kan bruge på serviceområder som dagtilbud, skole, ældre mv. Det er nødvendigt at bryde den negative spiral, så udviklingen i stedet kan blive positivt selvforstærkende.

Samtidig har Randers Kommune meget at byde på og en række uforløste potentialer, herunder en central geografisk placering, en attraktiv og varierende natur, stærke kulturinstitutioner og stærke lokalsamfund.

Med afsætning i data og eksisterende viden peges der i Hvidbogen på syv fokusområder, der vurderes afgørende at forandre i Fremtidens Randers, så langt flere borgere i kommunen får bedre muligheder for at få et godt liv. Fokusområderne er:

Kommunen skal levere på et højere niveau. Randers Kommunes situation er i udgangspunktet alvorlig. Der er ikke i data tegn på, at de strukturelle udfordringer løser sig selv. De nødvendige forandringer kræver således aktive handlinger – og vil også kræve, at kommunen skal præstere langt ”over niveau”.

Styrket samarbejde om udsatte borgere. Der er brug for et styrket samarbejde omkring udsatte borgere – herunder samarbejder mellem erhvervslivet og kommunen om skabelsen af flere småjobs, hvor udsatte kan få foden indenfor på arbejdsmarkedet.

Erhvervsudvikling – flere private arbejdspladser. En forbedret beskæftigelsesfrekvens er en af de helt afgørende udfordringer, som skal løses i Randers Kommune hen over de kommende år. Flere skal i arbejde og det forudsætter flere arbejdspladser – og i særlig grad en forbedret vækst i antallet af private arbejdspladser.

Boliger i bedre kvalitet. Den store mængde af boliger i for dårlig kvalitet vurderes som en afgørende udfordring, der skal løses. Bedre boliger – særligt i Randers C – kan bidrage til en mere balanceret befolkningssammensætning og vil samtidig kunne nedbringe den for høje andel af ressourcensvage tilflyttere til kommunen.

Udsatte børn og unge. Alt for mange børn og unge i Randers Kommune er udsatte og i risiko for at få et liv uden arbejde og på kanten af samfundet. Det vurderes af afgørende betydning, at antallet af udsatte unge (uden arbejde eller uddannelse) nedbringes betydeligt.

Mobilisering af civilsamfundet. De udfordringer som er afgørende at løse – både på kort og længere sigt – kan Randers Kommune ikke løse alene. Der er brug for en højere grad af mobilisering af civilsamfundet. Flere skal være frivillige og tage et medansvar for deres lokalsamfund.

Tværgående samarbejde og en fælles plan. Den nok vigtigste forudsætning for at lykkes med de nødvendige forandringer er, at vi – både internt i kommunen og i forhold til samarbejdspartnere – kan samles om en strategisk plan med et fælles mål.

Hvidbogen samt den korte sammenfatning af pointer fra Hvidbogen er vedlagt sagen som bilag. Kommunikations- og inddragelsesproces

Arbejdet med Fremtidens Randers skal være med til at skabe rammer, der løfter og udvikler borgernes sundhed, kompetencer og kvalifikationer, øger deres livschancer og i højere grad gør dem i stand til at leve et aktivt liv og være selvforsørgende. Arbejdet med Fremtidens Randers skal på den længere bane grundlæggende ændre kommunens socioøkonomiske profil. Samtidig skal arbejdet sikre, at der allerede på kort sigt sker ændringer, som kan forbedre kommunens økonomi og rammevilkår, så der skabes forudsætninger for positive og selvforstærkende forandringer på tværs af kommunen.

Randers Kommune som organisation kan ikke alene skabe alle løsninger på de problemer, som kommunen står overfor. Det kræver en fælles indsats med erhvervslivet, fagbevægelsen, civilsamfundet m.fl. - og helt nye idéer og tilgange kan være nødvendigt.

I denne sag skal Hovedudvalget drøfte indsatser og tiltag, der på tværs af forvaltningsområder og organisatoriske rammer i øvrigt kan være med til at skabe Fremtidens Randers.

Der er endvidere sendt materiale ud i organisationen (via fagcheferne) som kan understøtte drøftelser på de enkelte arbejdspladser om Hvidbogen og mulige løsninger på de opstillede udfordringer. Der er herunder peget på muligheden

for, at der ude i organisationen kan inviteres til kommunale 'forsamlingshusmøder', hvor lokale MED – eller Sektor MED – mødes sammen og drøfter mulige løsninger på de opstillede udfordringer. Det kan f.eks. være med afsæt i geografi/lokalområder på tværs af fagområder, eller det kan være fagområder, hvor der i forvejen er samarbejde om borgere eller andre opgaver.

Inputs fra drøftelserne i MED og på de lokale arbejdspladser, kan afleveres i dialogportalen for Fremtidens Randers Kommune: <https://www.fremtidensranders.dk/giv-input/>

På mødet præsenteres endvidere et sammendrag af de foreløbige input, som er indkommet i forbindelse med inddragelsesprocessen i juni måned (forsamlingshusmøder for borgere, interessentmøder mv.).

En strategisk plan

Byrådets forslag til en strategisk plan for det videre arbejde med Fremtidens Randers oversendes til det nye byråd som primo 2026 skal træffe endelig beslutning om, hvordan det videre arbejde med Fremtidens Randers Kommune skal gribes an. Planen udarbejdes i efteråret med afsæt i Hvidbogen og input fra ovennævnte inddragelsesproces – og planlægges herunder behandlet på byrådets møde den 24. november 2025.

Økonomi

Byrådet afsatte med budget 2024-2027 1,750 mio. kr. til Fremtidens Randers. Beløbet dækker udgifter forbundet med udarbejdelsen af Hvidbogen, den besluttede kommunikations- og inddragelsesproces samt udarbejdelsen af en strategiske plan for Fremtidens Randers Kommune.

Bilag

Fremtidens Randers Hovedudvalget - endelig